

Odborné stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu rozpočtu obce Valaská na roky 2024-2026

Ustanovenie § 18f, odsek 1, písmeno c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len v z.n.p.) ukladá hlavnému kontrolórovi vypracovať odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce pred jeho schválením v zastupiteľstve obce. V súlade s citovaným ustanovením hlavný kontrolór obce predkladá zastupiteľstvu obce Valaská *Odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce Valaská na roky 2024 – 2026*.

Predkladaný materiál je v súlade s Ústavou SR, so všeobecne záväznými právnymi predpismi a internými predpismi obce Valaská.

Odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce na roky 2024 – 2026

Odborné stanovisko k návrhu viacročného rozpočtu obce na roky 2024 – 2026 (ďalej len „odborné stanovisko“) bolo spracované na základe predloženého návrhu viacročného rozpočtu na roky 2024 – 2026, ktorý bol spracovaný v súlade s § 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. v členení podľa § 9 ods. 1 citovaného zákona na:

- a) rozpočet na príslušný rozpočtový rok – rok 2024,
- b) rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku – rok 2025,
- c) rozpočet na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b) – rok 2026.

Rozpočet obce na príslušný rozpočtový rok je záväzný, rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky nie sú záväzné, majú len orientačný charakter, ich ukazovatele sa spresňujú v ďalších rozpočtových rokoch. Navrhovaný viacročný rozpočet sa v súlade s § 10 ods. 3 až 7 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. vnútorne člení na:

- a) bežný rozpočet , t.j. bežné príjmy a bežné výdavky,
- b) kapitálový rozpočet, t.j. kapitálové príjmy a kapitálové výdavky,
- c) finančné operácie.

Návrh rozpočtu na rok 2024 je zostavený ako vyrovnaný.

A. V ÝCHODISKÁ SPRACOVANIA ODBORNÉHO STANOVISKA

Pri spracovaní odborného stanoviska som vychádzal z posúdenia predloženého návrhu viacročného rozpočtu obce na roky 2024 – 2026 a návrhu rozpočtu obce na rok 2024 (ďalej len „návrh rozpočtu“) z dvoch hľadísk:

1. Zákonnosť predloženého návrhu rozpočtu

1.1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. a zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.

Návrh rozpočtu zohľadňuje aj ustanovenia zákonov:

- č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v z.n.p., na základe ktorého v súlade s § 2 predmetného

zákona bolo vydané Všeobecne záväzné nariadenie obce o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady (ďalej len VZN)

- č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. a nariadenie vlády č. 668/2004 Z.z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a zákonom č. 493/2011 Z.z.o rozpočtovej zodpovednosti a ostatné súvisiace právne normy.

1.2. Súlad so všeobecne záväznými nariadeniami obce

Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade s všeobecne záväznými nariadeniami obce.

1.3. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany obce

Návrh rozpočtu bol zverejnený v obci obvyklým spôsobom zákonom stanovenej lehote, t.j. najmenej 15 dní pred jeho schválením v súlade s § 9 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n. p.

2. Metodická správnosť predloženého návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu bol spracovaný podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s Opatrením MF SR č. MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie v z.n.p., ktorá je záväzná pri zostavovaní rozpočtov územnej samosprávy.

Obec v súlade s § 4 ods. 5) zákona 583/20014 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy uplatňuje programový rozpočet.

B. VÝCHODISKÁ TVORBY NÁVRHU ROZPOČTU

Pri zostavovaní návrhu rozpočtu na rok 2024 sa vychádzalo predovšetkým z predpokladaného výsledku hospodárenia obce za rok 2023 a tiež z predpokladaného vývoja príjmov v roku 2024.

Návrh rozpočtu je zameraný najmä na posúdenie súladu návrhu rozpočtu so zákonom o rozpočtových pravidlách, zásadami na zostavenie rozpočtu, na identifikáciu rizík a rezerv plnenia rozpočtových príjmov a rozpočtových výdavkov, ako aj hospodárnosť a efektívnosť rozpočtovaných finančných prostriedkov.

C. TVORBA NÁVRHU ROZPOČTU

Návrh rozpočtu je spracovaný podľa zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. v členení podľa §9 ods. 1 citovaného zákona na:

- a) rozpočet na príslušný rozpočtový rok – rok 2024,
- b) rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku - rok 2025,
- c) rozpočet na rok nasledujúci po roku, na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b) – rok 2026.

Viacročný rozpočet na roky 2024 – 2026 je zostavený v rovnakom členení, v akom sa zostavuje rozpočet obce na príslušný rozpočtový rok. Rozpočet obce na príslušný rozpočtový rok je záväzný, rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky nie sú záväzné, majú len orientačný charakter, ich ukazovatele sa spresňujú v ďalších rozpočtových rokoch.

Viacročný rozpočet na roky 2024 – 2026 je v súlade s § 10 ods. 3 až 7 zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. vnútorne členený na:

- i) bežný rozpočet, t.j. bežné príjmy a bežné výdavky,
- j) kapitálový rozpočet, t.j. kapitálové príjmy a kapitálové výdavky,
- k) finančné operácie.

D. ZHRNUTIE

Návrh rozpočtu obce Valaská na roky 2024 - 2026 je zostavený v súlade s ustanoveniami § 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy ako viacročný rozpočet na uvedené obdobie, pričom obsahuje údaje aj o plnení rozpočtu za predchádzajúce roky, a pri jeho zostavovaní bola v súlade s ustanovením § 4 ods. 7 uvedeného zákona uplatnená rozpočtová klasifikácia na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie stanovenej opatrením MF SR.

Vo viacročnom rozpočte na roky 2024 – 2026 sú vyjadrené finančné vzťahy k ŠR v rámci financovania prenesených kompetencií štátu.

Na schválenie je predložený návrh rozpočtu obce na roky 2024-2026:

Príjmy	2024	2025	2026
Bežné príjmy	4 145 179	4 315 550	4 515 550
Kapitálové príjmy	10 000	0	0
Finančné príjmy	288 420	0	0
Rozpočtové príjmy spolu	4 443 599	4 315 550	4 515 550
Výdavky			
Bežné výdavky	4 149 099	4 223 190	4 223 690
Kapitálové výdavky	294 500	0	0
Finančné operácie	0	0	0
Rozpočtové výdavky spolu	4 443 599	4 223 190	4 223 690

Rozpočet obce pre rok 2024 je navrhnutý ako **vyrovnaný**.

Návrh rozpočtu na rok 2024 vrátane finančných operácií je zostavený ako vyrovnaný. Naplnenie niektorých z rizík uvedených v stanovisku nižšie a nízka predvídateľnosť budúceho ekonomického vývoja môžu narušiť vyrovnanosť rozpočtu a spôsobiť nedostatok finančných prostriedkov potrebných na krytie nevyhnutných potrieb organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Valaská. To môže ohroziť splnenie jeho hlavného cieľa, ktorým je zabezpečenie financovania všetkých oblastí v súlade s kompetenciami vymedzenými zákonom o obecnom zriadení, a súčasne viesť v snahe o zabezpečenie plynulej prevádzky jednotlivých zariadení k zaväzovaniu sa k úhradám, na ktoré nemajú organizácie zabezpečené finančné prostriedky v rozpočte. Takýto spôsob financovania výdavkov by mohol zaťažiť nasledujúce rozpočtové roky, čo by bolo v rozpore s ustanovením § 19 ods. 5 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Z uvedených dôvodov je preto nutné sústavne uplatňovať princípy hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri hospodárení s finančnými prostriedkami a majetkom obce Valaská a v spojení s opatreniami na naplnenie príjmovej časti rozpočtu a na optimalizáciu výdavkov tak minimalizovať riziká vo vzťahu k možnému narušeniu prevádzky zariadení a zabezpečovaniu služieb pre obyvateľov obce a k realizácii plánovaných investičných zámerov.

Riziká návrhu rozpočtu

Riziká návrhu rozpočtu obce Valaská na rok 2024 v príjmovej časti spočívajú predovšetkým nenaplnením makroekonomických a daňových prognóz, na ktoré bude mať vplyv ekonomický prepád z dôvodu dopadu bezpečnostnej a energetickej krízy na slovenskú ekonomiku, prípadný rast nezamestnanosti a s tým súvisiaci pokles miezd. Daňová prognóza z júna 2023 sa opiera o makroekonomickú prognózu Výboru pre makroekonomické prognózy z júna 2023, ktorá predpokladá symbolickú dynamiku rastu HDP v roku 2024 vo výške 1,3 % v porovnaní s očakávaným rastom 3,1 % v roku 2025. Inflácia by mala spomaliť z 10,6 % v

tomto roku na 4,8 % v roku 2024, pričom aj v roku 2024 je nutné naďalej počítať s rastom cien energií. Rizikom budúceho ekonomického vývoja zostáva agresia Ruska na Ukrajine a riziko zvyšuje aj čerstvý ozbrojený konflikt na Blízkom východe.

Rizikový dopad na výdavkovú časť návrhu rozpočtu na rok 2024 môžu mať teda **nasledovné skutočnosti:**

- pokles navrhovaného rozpočtu výdavkov na rok 2024 oproti očakávanej skutočnosti roka 2023,
- ceny energií v roku 2024,
- rast inflácie,
- potreba dofinancovania miezd pedagogických a nepedagogických zamestnancov a prevádzkových výdavkov škôl v zmysle platnej legislatívy, z dôvodu nepostačujúceho normatívu.

Odporúčania hlavného kontrolóra obce na eliminovanie identifikovaných rizík v budúcoročnom rozpočte:

1. Odporúčam finančné prostriedky rezervného fondu ponechať na krytie identifikovaných rizík a zároveň odporúčam pri schvaľovaní záverečného účtu za rok 2023 ponechať zostatok prostriedkov na krytie zvýšených cien energií, materiálov tovarov a služieb a pod.
2. Upozorňujem na nevyhnutnosť zabezpečenia vyváženého naplňania rozpočtu obce, aby bola zabezpečená rozpočtová vyrovnanosť bežného rozpočtu. Odporúčam dôsledne dodržiavať rozpočtovú rovnováhu a pri nenaplnení príjmov v plánovanej výške regulovať čerpanie výdavkov so zachovaním princípu hospodárnosti, efektívnosti a účelnosti použitia rozpočtových výdavkov.
3. Z dôvodu nestability spotrebiteľských cien je veľmi pravdepodobné, že bude nutné rozpočet vo viacerých položkách niekoľko krát počas roka meniť. Odporúčam, aby vedenie obce na nepriaznivú finančnú situáciu reagovalo opatreniami, ktoré budú viesť k zabezpečeniu stability financií obce a to v strednodobom horizonte a tieto opatrenia pravidelne predkladalo na vedomie resp. schválenie na rokovanie obecného zastupiteľstva.
4. Odporúčam pokračovať v opatreniach, ktoré by viedli k úsporám energií v budovách vo vlastníctve obce, čerpať externé zdroje za zvýhodnených podmienok, ako napr. envirofond.
5. Odporúčam starostlivo zvážiť rozsah poskytovania dotácií navrhnutých v zmysle VZN č. 01/2018 o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce Valaská, resp. odporúčam dotácie poskytovať až po úprave / úpravách rozpočtu v priebehu budúceho roka.

Viacročný rozpočet na roky 2025-2026 má len informatívny charakter, nie je pre obec záväzný. Návrh viacročného rozpočtu obce na roky 2025-2026 a návrh rozpočtu obce na rok 2024 je spracovaný v súlade s Ústavou SR, platnou legislatívou, VZN a internými predpismi obce.

Návrh rozpočtu bol verejne sprístupnený v obci spôsobom obvyklým v zákonom stanovenej lehote, t.j. 15 dní pred jeho schválením v súlade s §9 ods.2 zákona č. 369/1990 Zb. O obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

Na základe uvedených skutočností a popísaných rizík v stanovisku odporúčam obecnému zastupiteľstvu obce Valaská zohľadniť odporúčania hlavného kontrolóra obce na eliminovanie identifikovaných rizík v budúcoročnom rozpočte a po ich akceptovaní a

osvojení **odporúčam** obecnému zastupiteľstvu rozpočet Obce Valaská na rok 2023 **schváliť** a rozpočet Obce Valaská na roky 2024 – 2025 vziať na vedomie.

Dňa: 03.12.2023

Mgr. Radovan Majerík
hlavný kontrolór obce Valaská